

KARTA KURSU

Nazwa	SOCJOLOGIA
Nazwa w j. ang.	<i>Sociology</i>

Koordynator	dr hab. Piotr Długosz, prof. UKEN	Zespół dydaktyczny
		dr Justyna Tomczyk
Punktacja ECTS*	6	

Opis kursu (cele kształcenia):

Celem kursu jest zaznajomienie uczestników z podstawowymi pojęciami socjologicznymi, dzięki którym można opisywać, wyjaśniać różne fenomeny społeczne. Na kursie poza prezentacją kluczowych kategorii socjologicznych zostanie też zaprezentowana metodologia badań socjologicznych. Istotnym elementem wiedzy socjologicznej są teorie, dzięki którym wyjaśniane jest pojawienie się zjawisk społecznych takich jak np. Społeczeństwo, socjalizacja, dewiacja, grupa społeczna, klasy społeczne, zróżnicowanie społeczne.

Warunki wstępne:

Wiedza	Wiedza o społeczeństwie
Umiejętności	Umiejętność poszerzania wiedzy poprzez samodzielną lekturę literatury podręcznikowej
Kursy	-

Efekty uczenia się:

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Zna historyczne i współczesne teorie etyczne, ogólną i szczegółową terminologię i metodologię z zakresu filozofii, (szczególnie etyki i antropologii filozoficznej) oraz wybranych dyscyplin z obszaru nauk społecznych i prawnych.	K_W02

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać swoją wiedzę z zakresu etyki, nauk społecznych i prawa, posługiwać się właściwymi metodami interpretacji tekstów etycznych, prawnych, zjawisk społecznych i postaw moralnych, samodzielnie rozwija umiejętności mediatorsko-negocjacyjne.	K_U02

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	K01 Jest świadomy konieczności podejmowania decyzji dotyczących rozwoju w zakresie pracy, posiadanej wiedzy oraz umiejętności. Jest przygotowany do prowadzenia dyskusji i przedstawiania argumentów. W realizacji zadań zawodowych jest świadomy konieczności wykorzystywania posiadanej wiedzy z zakresu etyki, teorii mediacji i negocjacji, nauk społecznych i prawnych.	K_K01

studia **stacjonarne**

Organizacja							
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach					
		A	K	L	S	P	E
Liczba godzin	15	30					

studia **niestacjonarne**

Organizacja							
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach					
		A	K	L	S	P	E
Liczba godzin	10	20					

Opis metod prowadzenia zajęć - studia **stacjonarne**:

Podstawowymi metodami stosowanymi w trakcie kursu są: wykład – prezentacja
Na ćwiczeniach są prowadzone rozmowy na podstawie przeczytanych tekstów, studenci przygotowują referaty i są kolokwia.

Opis metod prowadzenia zajęć - studia **niestacjonarne**:

Podstawowymi metodami stosowanymi w trakcie kursu są: wykład – prezentacja
Na ćwiczeniach są prowadzone rozmowy na podstawie przeczytanych tekstów, studenci przygotowują referaty i są kolokwia.

Formy sprawdzania efektów uczenia się - studia **stacjonarne**:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x							x	x			x	
W02								x	x				
U01								x	x			x	
U02								x	x				
K01								x	x			x	
K02								x	x				
...													

Formy sprawdzania efektów uczenia się - studia **niestacjonarne**:

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01	x							x	x			x	
W02								x	x				
U01	x							x	x			x	
U02								x	x				
K01	x							x	x			x	
K02								x	x				
...													

studia **stacjonarne**

Kryteria oceny	Pozytywną ocenę uzyskuje Student, który na teście zaliczeniowym uzyskał co najmniej 51% punktów. Na zaliczenie student musi się wykazać aktywnością merytoryczną i ma wygłosić referat.
----------------	---

studia **niestacjonarne**

Kryteria oceny	Pozytywną ocenę uzyskuje Student, który na teście zaliczeniowym uzyskał co najmniej 51% punktów. Na zaliczenie student musi się wykazać aktywnością merytoryczną i ma wygłosić referat.
----------------	---

Uwagi	
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

Wykład

1. Wprowadzenie; początki dyscypliny, socjologia scentystyczna vs humanistyczna, redukcjonizm vs holizm.
2. Metody badawcze socjologii; sposoby poznawania rzeczywistości, metody badawcze, metody ilościowe vs metody jakościowe, plan badawczy.
3. Grupa społeczna; definicje grupy społecznej, odmiany grup społecznych, grupa odniesienia.
4. Socjalizacja: natura vs wychowanie, definicje socjalizacji, kulturowe kształtowanie osobowości, socjalizacja pierwotna vs socjalizacja wtórna, resocjalizacja.
5. Dewiacja i kontrola społeczna; odmiany dewiacji, teorie dewiacji
6. Klasy społeczne, zróżnicowanie społeczne, nierówności.
7. Społeczeństwo konsumpcyjne

Ćwiczenia

1. Zajęcia wprowadzające

2. Socjologia, jej przedmiot i historia

Socjologia i społeczeństwo, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 17-44.

Co to jest socjologia?, w: A. Giddens, *Socjologia*, s. 26-38.

Referat: S. Ossowski, *Wzory nauk przyrodniczych wobec osobliwości nauk społecznych*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 28-34.

3. Aktywność człowieka

Od zachowań do działań społecznych, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 45-65.

Od działań społecznych do interakcji, tamże, s. 66-86.

Od interakcji do stosunków społecznych, tamże, s. 87-111.

Referat: G.C. Homans, *Zachowanie społeczne – jego formy elementarne*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 35-45.

4. Stosunki społeczne i ich struktury, grupy społeczne

Od stosunków społecznych do organizacji, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 112-133.

Od organizacji do struktury zbiorowej, tamże, s. 134-147.

Odmiany grup społecznych, tamże, s. 199-228.

Referat: R.K. Merton, *Wstępna lista właściwości grupy*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 244-254.

5. Więzi społeczne

P. Rybicki, *Więź społeczna i jej przemiany*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 133-141.

Więź moralna – treść i zasięg; Patologia więzi moralnej, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 187-188.

Referat: A. Giddens, *Miłość, seks i inne uzależnienia*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 120-133.

6. Osobowość społeczna, role społeczne

J. Szczepański, *Osobowość społeczna i jej elementy składowe*, w: tegoż, *Elementarne pojęcia socjologii*, s. 121-137.

R.K. Merton, *Zestawy ról, zestawy statusów społecznych i sekwencje statusów społecznych w czasie*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 142-153.

Ch.H. Cooley, *Jaźń społeczna. Znaczenie „ja”*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 519-536.

Referat: P. Bourdieu, *Struktury, habitus, praktyki*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 546-558.

7. Socjalizacja, kontrola społeczna

Socjalizacja i kontrola społeczna, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 389-416.

Referat: R. Dahrendorf, *Grupy odniesienia i Przypisywanie ról*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 537-545.

Referat: P.L. Berger, T. Luckmann, *Internalizacja rzeczywistości*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 568-579.

Referat: P.L. Berger, T. Luckmann, *Internalizacja rzeczywistości*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 568-579.

8. System aksjo-normatywny, dewiacje

System aksjo-normatywny, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 257-288.

M. Ossowska, *Funkcjonowanie norm w życiu społecznym*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 299-304.

Przestępczość i dewiacja (Socjologia dewiacji, Interpretacja zjawisk przestępczości i dewiacji, Socjologiczne teorie przestępczości i dewiacji), w: A. Giddens, *Socjologia*, s. 222-237.

Referat: R. Inglehart, *Pojawienie się wartości postmaterialistycznych*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 334-348.

Referat: G. Simmel, *Obcy*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 580-583.

9. **Kultura i kultura masowa**

Socjologiczne pojęcie kultury, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 229-256.

A. Kłoskowska, *Kultura*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 288-298.

Referat: G. Simmel, *Filozofia mody*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 272-276.

10. **Nierówności społeczne**

Nierówności społeczne, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 331-355.

Klasy, stratyfikacja i nierówności (Teorie klas i stratyfikacji, Operacjonalizacja pojęcia klasy), w: A. Giddens, *Socjologia*, s. 304-311.

Referaty (w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci):

M. Weber, *Praca wyobcowana*, s. 409-416,

K. Davis, G. Moore, *O niektórych zasadach uwarstwienia*, s. 347-444,

S. Ossowski, *Pojęcie klasy społecznej: wspólny wzór i niezgodne definicje*, s. 445-452,

M. Weber, *Typy panowania*, s. 470-491,

P. Bourdieu, *Przemoc symboliczna*, s. 503-507.

11. **Ruchy społeczne**

Od działań masowych do ruchów społecznych, w: P. Sztompka, *Socjologia*, s. 148-178.

Prezentacje:

- feminizm,
- ruchy ekologiczne,
- ruchy narodowowyzwoleńcze,
- ruchy antykolonialne.

12. **Zmiana społeczna, rozwój, postęp**

Zmiana społeczna, rozwój i postęp, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 437-453.

Klasyczne wizje dziejów, tamże, s. 493-525.

Referat: R. Nisbet, *Postęp zagrożony*, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 618-624.

13. **Nowoczesność i globalizacja**

Nowoczesność i późna nowoczesność, w: P. Sztompka, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, s. 557-580.

Globalizacja, tamże, s. 581-599.

Zmieniający się świat (Wymiary globalizacji, Spór o globalizację), w: A. Giddens, *Socjologia*, s. 72-82.

Referat: J. Urry, „*Spółczesność*” i wymiar globalny, w: *Socjologia. Lektury*, pod red. P. Sztompki, M. Kuci, s. 697-707.

14. **Podsumowanie zajęć**

Wykaz literatury podstawowej:

Goodman, N. (1997). Wstęp do socjologii. Poznań: Zysk i S-ka.

Turner, J. (1998). Socjologia. Koncepty i zastosowania. Zysk i S-ka.

Szacka, B. (2003). Wprowadzenie do socjologii. Warszawa: Oficyna Naukowa.

Giddens, A. (2004). Socjologia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Sztompka, P. (2021). Socjologia. Analiza społeczeństwa. Kraków: Horyzont Znak.

Sztompka, P. (2020). Słownik socjologiczny 1000 pojęć. Kraków: Horyzont Znak.

Wykaz literatury uzupełniającej:

Sztompka, P., Kucia M. (2008). Socjologia. Lektury, Kraków: Znak.
 Berger, P. (1995). Zaproszenie do socjologii. Warszawa: PWN.
 Szacki, J. (2002). Historia myśli socjologicznej. Warszawa: PWN.
 Giddens, A, Sutton P. (2014). Socjologia. Kluczowe pojęcia. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
 Beck, U. (2002). Społeczeństwo ryzyka. Warszawa: Scholar.
 Sorokin, P. (2011). Mobilność społeczna. Warszawa: IFiS PAN.
 Mendras, H. (2004). Elementy socjologii. Wrocław: Siedmiogród.
 Mikiewicz, P. (2016). Socjologia edukacji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta - studia **stacjonarne**):

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	45
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta - studia **niestacjonarne**):

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium, ćwiczenia, laboratorium, itd.	20
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	5
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	25
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	30
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
Ogółem bilans czasu pracy		150
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		6